

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 12/10

Luxemburg, 23 februari 2010

Arresten in de zaken C-310/08 en 480/08
London Borough of Harrow / Nimco Hassan Ibrahim
Maria Teixeira / London Borough of Lambeth

Een ouder die de zorg heeft voor een kind van een migrerend werknemer dat een opleiding volgt in de gastlidstaat heeft in die staat een recht van verblijf

Voor dit recht geldt niet als voorwaarde dat de ouder beschikt over voldoende middelen om niet ten laste te komen van het bijstandstelsel

De communautaire verordening betreffende het vrije verkeer van werknemers¹ bepaalde dat de familieleden van een werknemer die de nationaliteit bezit van een lidstaat en die op het grondgebied van een andere lidstaat arbeid verricht, het recht hebben zich bij deze werknemer te vestigen, ongeacht hun nationaliteit (artikel 10). De verordening bepaalt tevens dat de kinderen van een dergelijke werknemer worden toegelaten tot het algemene onderwijs, het leerlingstelsel en de beroepsopleiding, indien zij woonachtig zijn op het grondgebied van de gastlidstaat (artikel 12).

In het arrest Baumbast² heeft het Hof vastgesteld dat dit artikel aldus moet worden uitgelegd dat een kind van een migrerend werknemer een recht van verblijf heeft wanneer het in de gastlidstaat een opleiding wil vervolgen, ook wanneer de migrerende werknemer zelf niet meer in die lidstaat woont of werkt. Dit verblijfsrecht geldt ook voor de ouder die daadwerkelijk de zorg heeft voor dit kind.

Bij de richtlijn betreffende het recht van vrij verkeer van burgers van de Unie³ is deze verordening gewijzigd en zijn verschillende eerdere teksten over het vrije verkeer van burgers vervangen. De richtlijn bepaalt dat iedere burger het recht heeft om op het grondgebied van een andere lidstaat te reizen en te verblijven als werknemer, als student, of indien hij beschikt over een volledige ziektekostenverzekering en voldoende middelen om niet ten laste te komen van het bijstandstelsel. Bij de richtlijn is artikel 10 van de verordening inzake het verblijfsrecht van familieleden van een migrerend werknemer ingetrokken en vervangen door een verblijfsrecht voor familieleden van burgers, die aan de verblijfsvoorwaarden voldoen. Daarentegen is artikel 12 van de verordening, betreffende het recht van toegang tot het onderwijs, niet ingetrokken. Ook bepaalt de richtlijn dat aan het verblijfsrecht van een kind dat voor het volgen van een opleiding aan een onderwijsinstelling is ingeschreven, of aan het recht van de ouder die daadwerkelijk voor dit kind zorgt, niet wordt afgedaan door het overlijden of vertrek van de burger.

In deze twee zaken vraagt de Court of Appeal (gerechtshof, Verenigd Koninkrijk) aan het Hof of de in het arrest Baumbast gegeven uitlegging van artikel 12 van de verordening sinds de inwerkingtreding van de nieuwe richtlijn nog steeds opgaat, en of voor het verblijfsrecht van degene die daadwerkelijk de zorg voor het kind heeft thans niet moet worden voldaan aan de in deze richtlijn gestelde voorwaarden voor de uitoefening van het verblijfsrecht, met name de eis dat de ouder over voldoende middelen beschikt om niet ten laste van het bijstandstelsel te komen.

¹ Verordening (EEG) nr. 1612/68 van de Raad van 15 oktober 1968 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap (PB L 257, blz. 2).

² Arrest van het Hof van 17 september 2002, Baumbast en R, C-413/99.

³ Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, tot wijziging van verordening (EEG) nr. 1612/68 en tot intrekking van richtlijnen 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG en 93/96/EEG (PB L 158, blz. 77).

C-310/08 Ibrahim

Nimco Hassan Ibrahim, die de Somalische nationaliteit bezit, is in februari 2003 in het Verenigd Koninkrijk aangekomen om zich te voegen bij haar echtgenoot, M. Yusuf, Deens staatsburger, die in het Verenigd Koninkrijk heeft gewerkt van oktober 2002 tot en met mei 2003. Het echtpaar heeft vier kinderen, die de Deense nationaliteit bezitten, in de leeftijd van 1 tot 9 jaar. De drie oudsten zijn het Verenigd Koninkrijk binnengekomen met hun moeder en het vierde kind is in het Verenigd Koninkrijk geboren. De twee oudste kinderen bezoeken sinds hun aankomst het openbaar onderwijs.

In juni 2003 en maart 2004 heeft Yusuf een arbeidsongeschiktheidsuitkering aangevraagd. Nadat hij in maart 2004 arbeidsgeschikt was verklaard, vertrok hij uit het Verenigd Koninkrijk. Tussen het tijdstip dat hij ophield met werken en dat waarop hij het Verenigd Koninkrijk verliet, voldeed Yusuf niet meer aan de voorwaarden voor legaal verblijf in dat land op grond van het gemeenschapsrecht.

Ibrahim leeft na zijn vertrek gescheiden van Yusuf. Zij is nooit economisch zelfstandig geweest en is volledig afhankelijk van de bijstand. Zij beschikt niet over een volledige ziektekostenverzekering en is aangewezen op de National Health Service (nationaal stelsel van gezondheidszorg). In januari 2007 vroeg Ibrahim voor haarzelf en haar kinderen bijstand voor huisvesting aan. De aanvraag werd afgewezen op grond dat alleen personen met een door het recht van de Unie verleend verblijfsrecht een dergelijke aanvraag kunnen indienen, terwijl noch Ibrahim noch haar echtgenoot in het Verenigd Koninkrijk verbleven op grond van het recht van de Unie. Ibrahim stelde tegen deze beslissing beroep in bij de nationale rechterlijke instanties.

C-480/08 Teixeira

Maria Teixeira, die de Portugese nationaliteit bezit, is in 1989 met haar echtgenoot, eveneens van Portugese nationaliteit, in het Verenigd Koninkrijk aangekomen en heeft er gewerkt tot in 1991. Hun dochter Patricia is er geboren op 2 juni 1991. Teixeira en haar echtgenoot zijn vervolgens gescheiden, maar zij zijn beiden in het Verenigd Koninkrijk blijven wonen. Tussen 1991 en 2005 heeft Teixeira nu en dan gewerkt in het Verenigd Koninkrijk en Patricia heeft er haar schoolopleiding gevolgd.

In juni 2006 besliste een rechter dat Patricia bij haar vader moest wonen maar zoveel contact met haar moeder mocht hebben als zij wilde. In november 2006 schreef Patricia zich in voor een opleiding tot kinderverzorgster aan het Vauxhall Learning Centre te Lambeth. In maart 2007 is Patricia bij haar moeder gaan wonen.

Op 11 april 2007 vroeg Teixeira bijstand voor huisvesting voor daklozen aan. De aanvraag werd afgewezen op grond dat zij geen verblijfsrecht in het Verenigd Koninkrijk had daar zij niet werkte en dus geen eigen middelen had. Teixeira stelde tegen deze beslissing beroep in bij de nationale rechterlijke instanties, waarbij zij betoogde dat zij verblijfsrecht had vanwege het feit dat Patricia een opleiding volgde.

In de arresten van heden herinnert het Hof eraan dat **op grond van artikel 12 van de verordening aan het kind van een migrerende werknemer, in samenhang met zijn recht van toegang tot het onderwijs in de gastlidstaat, een zelfstandig recht van verblijf kan worden toegekend**. Vóór de inwerkingtreding van de richtlijn betreffende het vrij verkeer van burgers van de Unie, toen artikel 10 van de verordening, inzake het verblijfsrecht, nog van kracht was, werd voor het in artikel 12 van die verordening neergelegde recht van toegang tot het onderwijs niet als voorwaarde gesteld dat het kind tijdens zijn gehele studieduur een specifiek verblijfsrecht had op grond van artikel 10. Zodra het recht van toegang tot het onderwijs is verworven, behoudt het kind het verblijfsrecht en kan dit niet meer op losse schroeven worden gezet. Artikel 12 van de verordening eist alleen dat het kind met ten minste een van zijn ouders in een lidstaat heeft gewoond terwijl deze daar verbleef als werknemer. De toepassing van dit artikel moet derhalve autonoom zijn ten opzichte van de bepalingen van het recht van de Unie die uitdrukkelijk de voorwaarden voor de uitoefening van het recht van verblijf in een andere lidstaat regelen.

Deze autonomie is door de inwerkingtreding van de nieuwe richtlijn niet op de helling gezet. Het Hof benadrukt in dit verband dat artikel 12 van verordening nr. 1612/68, in tegenstelling tot andere artikelen van de verordening, niet door de richtlijn is ingetrokken of zelfs maar gewijzigd. Bovendien wordt in de voorstukken van de richtlijn uiteengezet dat deze is geconcipeerd om in overeenstemming te zijn met het arrest Baumbast.

Vervolgens stelt het Hof vast dat **voor de verlening van het verblijfsrecht van de kinderen en van de ouder niet als voorwaarde is gesteld dat zij financieel zelfstandig zijn.** Deze uitlegging vindt steun in de richtlijn, die bepaalt dat overlijden of vertrek van de burger geen verlies van het verblijfsrecht van zijn kinderen of de ouder meebrengt.

Het Hof stelt dan ook vast dat **voor het verblijfsrecht van de ouder die daadwerkelijk de zorg heeft voor het kind van een migrerend werknemer dat een opleiding volgt, niet als voorwaarde is gesteld dat de ouder moet beschikken over voldoende middelen om niet ten laste te komen van het bijstandstelsel** van de gastlidstaat.

Ten slotte, in antwoord op een andere vraag die zich voordeed in de zaak Teixeira, namelijk of het verblijfsrecht van de ouder eindigt bij de meerderjarigheid van het kind, welke was ingegeven doordat de dochter van Teixeira in 2009 18 jaar werd en dus in het Verenigd Koninkrijk de meerderjarigheid bereikte, herinnert het Hof eraan dat voor de aan het kind door artikel 12 van de verordening verleende rechten geen leeftijdsgrens geldt: het recht van toegang tot het onderwijs en het daarmee samenhangende verblijfsrecht van het kind blijven bestaan tot het einde van zijn studie.

Verder kan het verblijfsrecht van de ouder – ook al wordt een kind dat de meerderjarigheidsleeftijd heeft bereikt, in beginsel geacht in staat te zijn in zijn eigen behoeften te voorzien – niettemin na die leeftijd blijven voortbestaan, wanneer het kind de aanwezigheid en de verzorging van die ouder nodig heeft om zijn opleiding te kunnen voortzetten en voltooien. Het is aan de verwijzende rechter om te beoordelen of dit inderdaad het geval is.

Het Hof concludeert dat **het verblijfsrecht van de ouder** die daadwerkelijk de zorg heeft voor een kind van een migrerend werknemer, wanneer dit kind in de gastlidstaat een opleiding volgt, **eindigt bij de meerderjarigheid van dit kind, tenzij het kind de aanwezigheid en de verzorging van die ouder nog nodig heeft om zijn opleiding te kunnen voortzetten en voltooien.**

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van de arresten is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170